

Y Tri Chyfrifoldeb Trawsgwricwlaidd

Awgryma Berger (2018) fod Tacsonomeg Bloom yn awgrymu bod rhai o'r sgiliau'n bwysicach nag eraill wrth anelu at gopa'r triongl. Anghytuna Estyn (2016). Ffordd o hybu disgyblion i fyfyrion fwy dwys ar eu dysgu yw arwyddocad yr haenau. Daefnyddiol felly yw ymgorffio'r dull cwestiynu o fewn y gweithgareddau.

Model pwnc unigol trosglwyddiadol:

- Seilir y model ar anelu at wella dysgu mewn un pwnc. Adlewyrchir hyn mantaes enfawr ar y pwnc/maes dysgu sydd o dan sylw.
- Datblygwr y dysgwyr nifer o sgiliau o fewn un maes sy'n hybu ac yn gwella ei gwybodaeth a dealltwriaeth.
- Dadlir rhai bod y canolbwyntio ar yr un maes yn effeithio'r dysgu yn gul, ond eto os bydd y model yn cael ei gweithredu sawl gwaith trwy gydol y flwyddyn maent yn galluogi safon arbennig ar wybodaeth y dysgwyr ar bob maes dysgu.
- Ychwanegir Barnes (2015) bod y model yn ysgogi mewnwelediadau gwreiddiol a safbwyntiau newydd oherwydd "unexpected juxtaposition of subjects" (Barnes, 2015, tud. 69).

Model Pwnc Unigol Trosglwyddiadol:

Bwrriedir datblygu sgil benodol "Deall a defnyddio iaith sy'n briodol ar gyfer ysgrifennu" (YAAS, 2015, tud. 25) o raglen addysg Blwyddyn 2 a welir ym maes dysgu 'laith, Llythrennedd a Chyfatrebu'. Cynllunir gwersi dros gyfnod o amser.

laith, Llythrennedd a Chyfatrebu
Datblygu'r sgil: "Deall a defnyddio iaith sy'n briodol ar gyfer ysgrifennu e.e iaith ddisgrifiadol – ffeil o ffeithiau"

Datblygiad Creadigol:

- Aminella frawddeg arwyddocaol Barnes (2015, tud. 68) "the focus is on the subject itself and not on a motivating experience." Felly bwrriedir amlygu Llythrennedd trwy adeiladu gyda gweithgareddau hwy (Donaldson, 2015) cyn mynd ati greu ffeil o ffeithiau.
- Ffocysir ar waith yr arlunydd Cymraeg Cefyn Burgess (gwaith ar gappell), gan "archwilio amrywiaeth o dechnegau a defnyddiau" (YAAS, 2015, tud.49) a ddefnyddia'r artist i ehangu geirfa o ddefnyddiau a thechnegau Cefyn Burgess er mwyn trosglwyddo i'r ffeil o ffeithiau.
 - I sicrhau prwpas a chysylltiad perthnasol (Donaldson, 2015) darperir cyfle i'r dysgwyr "wrandao eraill" (LIC, 2014) a chyd-drafod gwybodaeth am gappell lleol er "ategu dealltwriaeth o destunau." (LIC, 2014).
 - I werthfawrogi gwaith y dysgwyr (Donaldson, 2015) cyflwynir arddangosfa wal ar yr artist Cefyn Burgess gan gynnwys ffeil o ffeithiau am ei waith.
 - Bydd y ffeil o ffeithiau yn cynnwys defnydd o eiriau "syml sy'n perthyn i'r pwnc mewn modd priodol." (LIC, 2014) megis ansoddeiriau e.e henafof, anormaid, catholic.

"... Dylai llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol fod yn Gyfrifoldebau Trawsgwricwlaidd i'r holl athrawon a phobl sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc." (Donaldson, 2015, tud. 40).

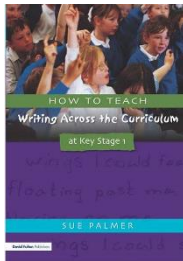
"Mae cymhwysedd digidol yn chwarae rhan gynyddol ym mywydau plant a phobl ifanc, ar gyfer cyfatrebu, rhwydweithio, gwybodaeth, hamdden ac adloniant" (Donaldson, 2015, tud.41).

"... mae cymhwysedd mewn rhifedd yn hanfodol ar gyfer byw a gweithio'n annibynnol." (Donaldson, 2015, tud.40).

"Mae cymhwysedd mewn llythrennedd ... yn hanfodol ar gyfer dysgu ar draws y cwricwlwm, yn bennaf oherwydd y lle hanfodol sydd i iaith wrth feddwl." (Donaldson, 2015, tud.40).

Defnyddir sgerbwrd ysgrifennu Palmer (2003) i strwythuro'r gweithgareddau.

Model Thema Seiliedig:

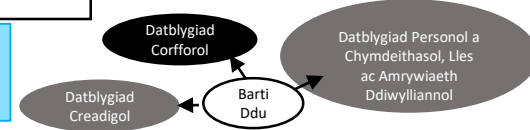
- Dangosir y model Thema Seiliedig llawer o fanteision ac anafanteision wrth weithredu o fewn y gwersi.
- Adlewyrchir defnydd cadarnhaol o ganolbwyntio thema gydag amrywiaeth o bynciau, maent yn gwella sgiliau'r plant ar draws y cwricwlwm sy'n darparu diddordeb (Donaldson, 2015) gan y dysgwyr gyda'r ystod o bynciau gwahanol.
- Dangosir Barnes (2015) wrth gynnal athrawon hyderus ac yn wybodus, llwyddir i ysgogi a hysbysu'r dysgwyr pe baent yn rhoi nod cyfnewidiol a dily.
- Pe bai gan yr athro nodweddion gwael wrth roi amcanion aneglur i'r gwersi, adlewyrchir anfantais wrth roi gwersi gyfyngedig.
- Wrth asessu trwy gydol y model maent yn hyrwyddo dysgu pellach trwy gysylltu â'r nod cyfnewidiol.
- Manteisr ar yr hyn o ddefnyddio'r meysydd gwahanol sy'n datblygu'r wybodaeth gadarn y dysgwyr wrth drosglwyddo'r meysydd dysgu yn gyfartal.

Model Thema Seiliedig:

Seilir y model 'Thema seiliedig' ar thema i gynhyrchu archwilio drwy sawl pwnc gwahanol (Barnes, 2015).

Bwrriedir ffocysu uned o wersi dros gyfnod o amser ar hanes Barti Ddu ar gyfer blwyddyn dau.

Datblygiad Creadigol:

- Mynychu perfformiad byw o 'Barti Ddu' gan gwmni 'Mewn Cymeriad'. Adlewyrchir dull o werthfawrogi sgil "defnyddio ystod o ffynonellau hanesyddol gan gynnwys ... ffynonellau gweledol" (YAAS, 2015, tud. 44) Yn ystod y perfformiad, datblygir sgiliau synhwyraidd e.e gweledol, agroli, teimlo a chlywed i hybu cwestiynau gan "ddatblygu eu hymatebion i wahanol ysgogiadau megis cerddoriaeth, lluniau, geiriau a syniadau".
- Defnyddio eu sgiliau gwrandao i adlewyrchu "yr hyn maent wedi ei glywed" (LIC, 2014) ar gyfer y gwaith i ddod.
- Cynllunio a gofyn cwestiynau "amrywiol, e.e. 'Pwy?', 'Beth?', 'Pam?', 'Pryd?' a 'Sut?'" (YAAS, 2015, tud.15)
- Dysgwyr yn adnabod defnydd o eirfa pwnc e.e cryf, dewr a chlyfar.
- "Defnyddio ystod gynyddol o eirfa addas" (YAAS, 2015, tud.14) i ddefnyddio lluniau a'u trefnu (YAAS, 201) i adlewyrchu eu dealltwriaeth o'r stori/perfformiad.
- "Defnyddio sgwrs i gynllunio ysgrifennu" (LIC, 2014) gan gynllunio fesul grŵp, dan arweiniad athro i greu sgrïpt ar gyfer perfformiad.
- Sgrïpt yn cynnwys defnydd o eirfa berthnasol wrth "chwarae ac mewn gweithgareddau strwythuredig" ar lafar.
- Perfformiad yn hybu'r dysgwyr i "siarad yn eglur" o flaen gynulleidfa a "mabwysiadu rôl benodol, gan ddefnyddio iaith sy'n briodol." (LIC, 2014)
- Paratoi a chynllunio cynhyrchiad Barti Ddu ar gyfer yr ysgol, rhieni a chyfoedion. Amlinellu argymhellion unigolyn creadigol wrth "creu syniadau a chynhyrchiad" (Donaldson, 2015).
- Ymrwymiad o ddysgwyr hyderus "â'r hyder sydd ei angen i gymryd rhan mewn perfformiadau" (Donaldson 2015, tud. 30).
- Cynnal gwersi cerddorol sy'n ysbrydlu creu syniadau gwreiddiol a "chyfrannu i gyfansoddiadau sym" (YAAS, 2015, tud.49) a fydd yn cael eu cynnwys yn mherfformiad o Barti Ddu.
- Argymhellion Donaldson (2015) gwersi perthnasol a diddorol, ystyrir hyn drwy gynllunio cyfleoedd i "gyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl" (YAAS, 2015, tud.33) trwy werthu tocynnau i'r cyhoedd fydd yn mynychu'r perfformiad.
- Gwersi blaenorol ar 'newid' i baratoi ar gyfer gwerthu tocynnau ar noson y perfformiad a "rhoi newid o luosrifau 10c" (LIC, 2014)
- Cyfle i ymarfer dealltwriaeth o "dynnu 10 neu 20 yn y pen at rif a roddir hyd at 100" (YAAS, 2015, tud.33).
- Wrth chwarae rôl prynu a gwerthu tocynnau'r sioe (darparir y gweithgaredd hwn yn ddarpariaeth barhaus).

Datblygiad Corfforol:

- Creu hysbyseb byw o'r perfformiad ar gyfer rhaglen 'Heno' a 'Pnawn Da' S4C.
- Datblygu eu sgiliau echddygol "gan gynnwys TGCH" megis sgrin werdd wrth weithredu "ystod eang o ysgogiadau ac adnoddau" i gynhyrchu hysbyseb corfforol a mynegiannol.
- "Creu a golygu cydrannau aml-gyfrngol er mwyn datblygu testun, delwedd, sain, animeiddiad a fideo" (LIC, 2016)
- Yn ystod yr hysbyseb bydd y dysgwyr yn "datblygu hyder", "sgiliau cydsymud" a "rheoli symudiadau'r corff" (YAAS, 2015, tud.45).
- Cyfle i'r dysgwyr gymryd rhan mewn gweithgareddau corfforol yn unigol, fesul pâr neu grŵp.

Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lies ac Amrywiaeth Ddiwylliannol

- Arweinia'r profiad at "ddatblygu hunanndelwedd gadarnhaol ac ymdeimlad o berthyn" (YAAS, 2015, tud. 10) fel aelod o gymuned, a deall eu Cymreictod eu hunain".

Ffordd ymlaen:

Argymhellir dylai gwersi fod yn "fwy perthnasol a diddorol, gyda mwy o wersi ymarferol, mwy o hwyli, mwy o ryngweithio, a mwy o weithgareddau y tu allan i'r ystafell ddosbarth" (Donaldson, 2015, tud. 17). Plethir yr argymhellion o fewn y gweithgareddau e.e. gwers gerddoriaeth i'r yr awyr agored. Rhagfynegi heriau'n ymwneud â'r perfformiad a gwerthuso wedi'r perfformiad. Creu holiadur ar gyfer yr rhieni a chyfoedion a fynychodd y perfformiad i gymharu â'u rhagfynegiadau. Dysgwyr yn ymchwilio ad-fadorladd poblogaidd ar draws y byd gan "ddefnyddio atlasau a globau" (YAAS, 2015, tud.43). i ddatblygu sgiliau meddwl a dealltwriaeth.

Rhestr gyfeiriadau:

Donaldson, G. (2015) *Dyfodol Llwyddiannus*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru.
Llywodraeth Cymru (2016) *Fframwaith Cymhwysedd digidol*. Ar gael yn: http://learning.gov.wales/resources/browse-all/digital-competence-framework/framework?lang=cy&year=year_2&selectedYear=col_8&lang=cy (Darllenwyd 2 o Rhagfyr).
Yr Adran Addysg a Sgiliau (2015) *Fframwaith y Cyfnod Sylfaen*. Ar gael yn: <http://learning.gov.wales/docs/learningwales/publications/150803-fp-framework-cy.pdf> (Darllenwyd 4 o Rhagfyr).
Llywodraeth Cymru (2014) *Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd*. Ar gael yn: http://learning.gov.wales/resources/browse-all/nlnf/framework?component=literacy&selectedYear=col_8&lang=cy (Darllenwyd 6 o Rhagfyr).
Palmer, S. (2003) *How to teach writing across the curriculum at key stage 1*. London: David Fulton Publishers.

Datblygiad Mathemategol:

- Amcan y gweithgareddau isod fydd cefnogi'r sgil o ysgrifennu ffeil o ffeithiau ar 'Y Blitz' er mwyn cynnwys gwybodaeth ffeithiol gywir:
- Gêm 'Pwy sydd am fod yn Filynydd?' – defnyddio o Dacsonomeg Bloom (1956) wrth gynllunio'r cwestiynau. Wedi gwyllo clip fideo o'r 'Blitz' yn Abertawe bwrriedir cwestiynu'r dysgwyr ar eu dealltwriaeth a'u gwybodaeth e.e 'Faint o bobl bu farw yn 'Y Blitz'?' Aminella'r dysgwyr y sgil "Adrodd rhifau dros 100" (YAAS, 2015, tud.31).
 - Dysgwyr i drosglwyddo "sgiliau mathemategol i weithgareddau chwarae gêm" (LIC, 2014) gan gynnwys gêm bwrdd gyda chwestiynau cyffredinol ar 'Y Blitz' (rhifedd: Pa flwyddyn dechreuodd Y Blitz?) "darllen ac ysgrifennu rhifau". (LIC, 2014)
 - Darllen a "chwilio am eirfa allweddol" (YAAS, 2015, tud. 21) enghraifft o sgaffald ffeil o ffeithiau (Palmer, 2003) cyn cofnodi.